

Ilija Škrinjaric

Klinička stomatološka djelatnost i studij stomatologije u Hrvatskoj

Clinical Dentistry and the Study of Dental Medicine in Croatia

Zavod za dječju i preventivnu stomatologiju Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Klinika za stomatologiju Kliničkoga bolničkog centra Zagreb
Department of Paedodontics and Preventive Dentistry, School of Dental Medicine, University of Zagreb and University Dental Clinic, University Hospital Centre Zagreb

Sažetak

Početak sveučilišne nastave iz stomatologije i utemeljenje Klinike za stomatologiju vezani su uz ime dr. Eduarda Radoševića, a klinička stomatološka djelatnost za Otorinolaringološku kliniku Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Daljnjim razvojem kliničke djelatnosti sve važnija postaje i djelatnost ambulatorija te se on već 1934. pretvara u mali klinički odjel. U tom dugom razdoblju stvarala se suvremena Klinika za stomatologiju KBC-a Zagreb i na kraju je nastala ustanova s više od 150 zaposlenih stručnjaka koji razvijaju sve danas priznate kliničke discipline u devet kliničkih i fakultetskih zavoda na današnjoj lokaciji u Gundulićevoj ulici 5. Gotovo svi nastavnici i suradnici u nastavi, uključujući i većinu pomoćnog medicinskog osoblja, zaposleni su istodobno s dijelom radnog vremena na Fakultetu i u Klinici. Stručni sastav Klinike čine djelatnici u znanstveno-nastavnim te suradničkim zvanjima i među njima je više od pedesetero doktora znanosti. Po broju i znanstveno-nastavnoj strukturi djelatnici Klinike za stomatologiju KBC-a Zagreb danas predstavljaju jedinstveni potencijal stručnog stomatološkog kadra u Republici Hrvatskoj.

Zaprimljen: 1. rujna 2012.
Prihvaćen: 3. rujna 2012.

Adresa za dopisivanje
Prof.dr.sc. Ilija Škrinjaric
Sveučilište u Zagrebu
Stomatološki fakultet
Gundulićeva 5, Zagreb
Tel: + 385 1 4802 110
Fax: + 385 1 4802 159
skrinjaric@sfgz.hr

Ključne riječi
obrazovanje, stomatološko; stomatološke klinike; stručno djelovanje; Hrvatska

Uvod

Razvoj kliničke stomatološke djelatnosti nerazdvojno je vezan za početak sveučilišne nastavne djelatnosti na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, te za studij stomatologije na Stomatološkom fakultetu. Od 1920. do 1922. godine ustanovljuje se veći broj katedri i klinika Medicinskog fakulteta u Zagrebu, a među njima i Katedra odontologije. Njezin osnivač i prvi predstojnik dr. Eduard Radošević dobio je 20. siječnja 1922. dozvolu za predavanja (*veniam docendi*) iz stomatologije i zubarstva (1, 2, 3, 4.). Tog je datuma počela i sveučilišna nastava iz stomatologije u Hrvatskoj, a udareni su i temelji stomatološkoj kliničkoj praksi.

Važan datum u povijesti nastave stomatologije u Hrvatskoj jest 22. siječnja 1922. kada je utemeljena Katedra za odontologiju Medicinskog fakulteta na čijem je čelu bio dr. Eduard Radošević (slika 1.). Taj datum označava i početak sveučilišne nastave iz stomatologije u Hrvatskoj (1, 2). Izvedba nastave zahtijevala je uvjete za praktičnu kliničku nastavu i utemeljenje kliničke stomatološke djelatnosti vezane za Fakultet. Već u studenome 1922. Medicinski fakultet zatražio je od Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju – Odjeljenja za prosvjetu i vjere, da se dr. Eduardu Radoševiću, koji predaje stomatologiju već drugi semestar, *povjeri briga oko*

Introduction

The development of clinical dentistry is inextricably linked to the beginnings of academic education at the Zagreb School of Medicine and the study of dental medicine at the School of Dental Medicine in Zagreb. In the period from 1920 to 1922 a number of chairs and departments at the Zagreb School of Medicine were established, the Department of Odontology being among them. Its founder and the first head of department, Dr. Eduard Radošević was given the right of teaching dental medicine and dentistry (*veniam docendi*) on 20 January 1922 (1, 2, 3, 4.). This date marks the beginning of university education in dental medicine in Croatia, and it also laid the foundation of the clinical practice in the field of dentistry.

A very important date in the history of dental education in Croatia was 22 January 1922, when the Department of Odontology was established at the School of Medicine, with Dr. Eduard Radošević as its head (Figure 1). The same date also marks the beginning of university dental education in Croatia (1, 2). Practical teaching of students required conditions for practical clinical activities and foundation of faculty-related clinical dentistry. It was already in November 1922 that the School of Medicine urged the Provincial Administra-

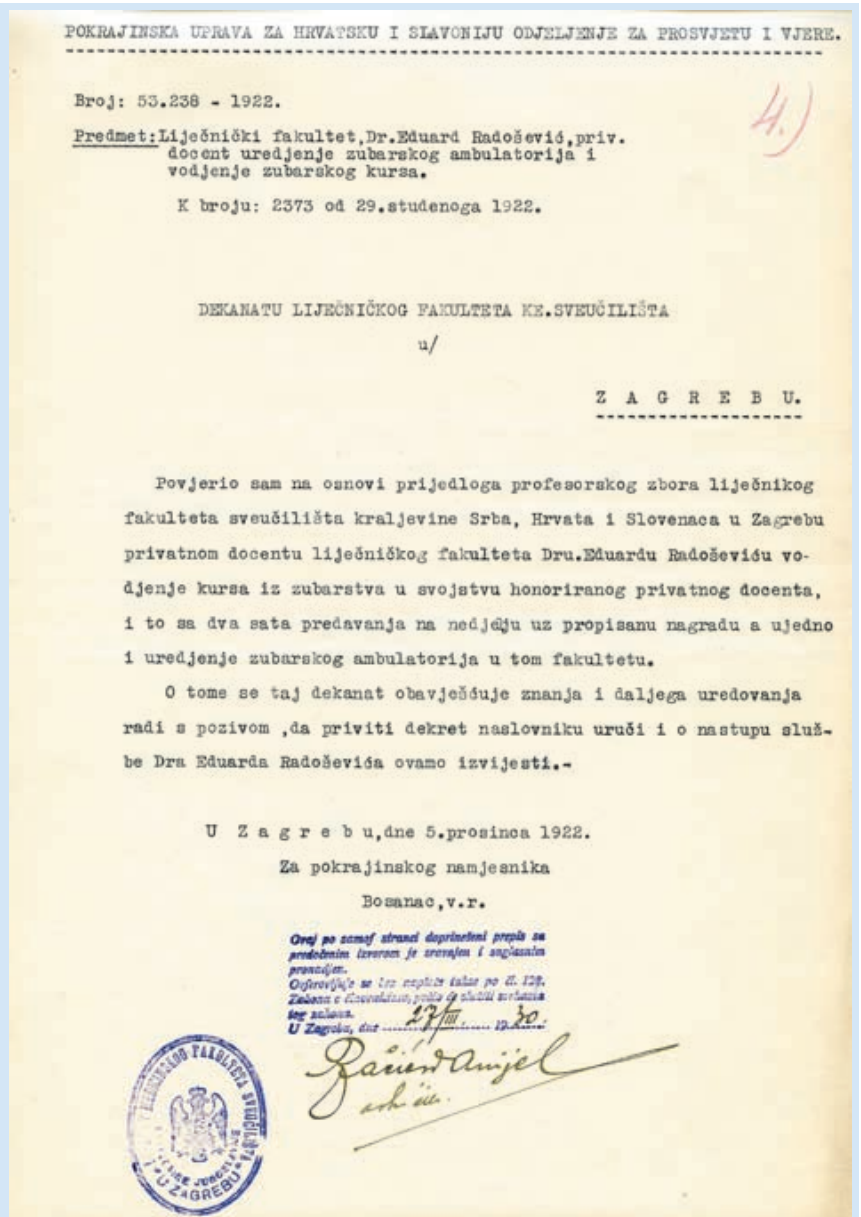

Slika 1. Prof. dr. Eduard Radošević – prvi sveučilišni nastavnik stomatologije u Hrvatskoj i utemeljitelj Stomatološke klinike 1931. godine

Figure 1 Dr. Eduard Radošević – the first university professor of dentistry in Croatia and the founder of dental clinic in 1931

Slika 2. Dokument iz 1922. kojim se Eduardu Radoševiću povjerava uređenje zubarskog ambulatorija na Medicinskom fakultetu u Zagrebu

Figure 2 The document from 1922, entrusting Eduard Radošević with the task of establishing dental ambulance at the School of Medicine in Zagreb

osnutka zubarskog ambulatorija koji je za taj predmet od neophodne i neodgodive potrebe (5). Na to je stigao pozitivan odgovor 5. prosinca iste godine te je dr. E. Radoševiću povjereno uređenje zubarskog ambulatorija na Medicinskom fakultetu. Zbog toga taj dokument znači uspostavu temelja za osiguranje uvjeta i početak kliničke stomatologije na Medicinskom fakultetu u Zagrebu (slika 2.) (6).

Nastojanja dr. Radoševića da osigura uvjete za klinički rad studenata uroditi će plodom tek nakon osnutka zubne klinike i početka rada zubnog ambulatorija (7–9). Ime Zubne klinike Univerziteta u Zagrebu u izgradnji, spominje se prvi put tijekom akademske godine 1931. Također se spominje upravnika Klinike prof. dr. Eduard Radošević (7). No klinička stomatološka praksa zaživjet će tek 1933. nakon otvorenja zubnog ambulatorija u sklopu Otorinolaringološke klinike (8, 9, 10). Tako je od utemeljenja Katedre i kliničke djelatnosti, pa do početka rada 1933. godine proteklo punih jedanaest godina. Stomatološki ambulatorij, kao poliklinič-

tion of Croatia and Slavonia, Department of Education and Religion, to entrust Dr. Eduard Radošević, teaching dental medicine for the second semester already, “with the task of establishing a dental ambulance, which is urgent and indispensable for the subject in question” (5). Since the answer of the Provincial Administration from 5 December 1922 to this request was affirmative, Dr. Eduard Radošević was assigned to “establish a dental ambulance” under the School of Medicine. Therefore this document laid the foundation for securing the necessary conditions and the beginning of clinical dentistry at the School of Medicine in Zagreb (Figure 2) (6).

The efforts of Dr. Radošević to provide conditions for the clinical work of students were proved efficient only when the dental clinic was established and when the dental ambulance started to work (7–9). The name of Zagreb University Dental Clinic, under construction, was mentioned for the first time in 1931. The administrator of the Dental Clinic, Dr. Eduard Radošević, was also mentioned (7). Howev-

ka jedinica, bio je mjesto kliničke stomatološke djelatnosti u punom smislu riječi. O tome je prof. Ivo Čupar 1949. zapisao sljedeće: *Tek 1933. godine, kad je u sklopu Otorinolaringološke klinike otvoren stomatološki ambulatorij, stvara se zametak današnje Stomatološke klinike* (8).

Početak sveučilišne nastave iz stomatologije i utemeljenje Klinike za stomatologiju vezani su uz ime dr. Eduarda Radoševića, a klinička stomatološka djelatnost za Otorinolaringološku kliniku Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Daljnjim razvojem kliničke djelatnosti sve važniji postaje i rad ambulatorija te se on već 1934. pretvara u mali klinički odjel (8, 9). Otvorenje zubnog ambulatorija značilo je početak kliničke stomatološke djelatnosti u punom smislu riječi, a time je, prema riječima prof. Čupara, stvoren *zametak današnje Stomatološke klinike* (8). Eduard Radošević ostao je na čelu Zubne klinike sve do umirovljenja 30. listopada 1938. godine (11). On je bio na dužnosti upravnika Klinike i voditelja katedre do 2. siječnja 1939., kada ga je na toj dužnosti naslijedio Ivo Čupar (12, 13).

Završetkom zgrade na Šalati br. 6, Klinika za bolesti usta, zuba i čeljusti – kako se tada zvala – dobiva nove prostorije. Tada je imala odjele za konzerviranje zuba, protetiku i ortodontiju, te bolesnički odjel s 15 kreveta za kirurgiju usta i čeljusti. Osim zdravstvene djelatnosti tamo se održavala i nastava iz stomatologije (predavanja i vježbe) za studente medicine (3, 8, 14, 15).

Tijekom Drugoga svjetskog rata u Klinici je rastao broj bolesničkih kreveta za potrebe traumatologije i rekonstruktivne kirurgije, a sveukupna djelatnost sve se više usmjeravala u područje kirurgije čeljusti i lica, a manjim dijelom na tada postojeće stomatološke discipline (3, 8, 10).

Zahvaljujući razvoju kliničke stomatološke djelatnosti u Stomatološkoj klinici te odgovarajućem stručnom kadru, stvoreni su uvjeti za inicijativu i aktivnosti u vezi s osnivanjem Odontološkog odsjeka Medicinskog fakulteta u Zagrebu (16, 17). Nakon što je utemeljen taj odsjek njegovi prvi nastavnici postaju djelatnici Stomatološke klinike (18). Taj je podatak još jedan u nizu sličnih koji potvrđuju povezanost i isprepletenost kliničke i nastavne stomatološke djelatnosti.

Kada je 1948. počeo raditi Odontološki odsjek Medicinskog fakulteta u Zagrebu, djelatnici tadašnje Klinike za bolesti usta, zuba i čeljusti postaju prvi nastavnici novoutemeljenog studija (16, 17). Osnutkom posebnog studija stomatologije 1948. godine počelo je novo razdoblje u povijesti Stomatološke klinike, ali i u razvoju kliničkih stomatoloških disciplina u Hrvatskoj općenito. Na početku djelovanja Odontološkog odsjeka sva se klinička djelatnost i nastava iz stomatologije održavala u sklopu Stomatološke klinike koja je tada, u okviru Ravnateljstva, ustanova Medicinskog fakulteta (3). Sljedećih godina zapošljavaju se novi liječnici u Klinici te postaju asistenti u nastavi na studiju stomatologije.

Godine 1951. Odontološki odsjek preuzima prostorije i opremu Više zubarske škole u Gundulićevoj ulici (19). Tako su se 1952. godine stvorili uvjeti za osnivanje Odontološkog instituta kao posebne ustanove Medicinskog fakulteta u kojoj se održavaju nastava i klinički rad, a čine ga sljedeći odjeli:

1) Kirurško-poliklinički odjel,

er, clinical dentistry came to life in practice only in 1933, when the dental ambulance under the Department of Otorhinolaryngology was founded (8, 9, 10). This meant that the total of eleven years passed between the foundation of the department and clinical activities and their implementation in practice in 1933. The dental ambulance, as a polyclinical unit, was the site of clinical dental activities in every sense of the word. In 1949, professor Ivo Čupar wrote the following: *“Only in 1933, when dental ambulance was established within the Department of Otorhinolaryngology, the seed of today’s Dental Clinic was planted”*(8).

The beginnings of the academic education in dentistry and the foundation of the University Dental Clinic are associated with the name of Dr. Eduard Radošević, while the initial stages of clinical dentistry are linked to the Department of Otorhinolaryngology, University of Zagreb School of Medicine. With the further clinical developments, the activity of dental ambulance was also developed further, and already in 1934 the ambulance was transformed into a small clinical department (8, 9). The opening of the dental ambulance marked the beginning of the clinical dentistry in every sense of the word, and thus, in the words of professor Čupar *“the seed of today’s Dental Clinic”* was planted (8). Eduard Radošević remained the head of the Dental Clinic until his retirement on 30 October 1938 (11). He served as the administrator of the Clinic and the head of the department until 2 January 1939, when he was succeeded by Ivo Čupar (12, 13).

Upon completion of the building at Šalata No. 6, the Clinic for Mouth, Teeth and Jaw Diseases, as its name was back in the day, moved to new premises. Back then, the Clinic had departments for restorative dentistry, prosthodontics and orthodontics and a hospital ward with 15 beds for mouth and jaw surgery. Apart from healthcare activities, this was where the classes in dentistry (lectures and exercises) for the medical students took place (3, 8, 14, 15).

During World War II, the number of hospital beds for the trauma and reconstructive surgery patients increased. The overall activity was increasingly taking place in the field of maxillofacial surgery, and to the lesser extent in the domain of the then-existing dental disciplines (3, 8, 10).

The improvement of clinical dentistry at the Dental Clinic and the existence of the adequate professional staff created conditions to launch the initiative and activities to establish the Department of Odontology at the Zagreb School of Medicine (16, 17). When this department was finally established, its first teachers became employees of the Dental Clinic (18). This piece of information is yet another in a series of similar records which confirm the interconnection and the interweaving of clinical dentistry and educational activities in the field of dental medicine.

In 1948, when the Department of Odontology at the Zagreb School of Medicine was founded, the employees of the former Clinic for Mouth, Teeth and Jaw Diseases became the first teachers at the newly established faculty (16, 17). The foundation of the separate study of dental medicine in 1948 marked a new era in the history of the Dental Clinic, but also in the development of clinical dental disciplines in Croatia

- 2) Odjel za patologiju i terapiju zuba,
- 3) Protetski odjel i
- 4) Ortodontski odjel (20).

Nastava iz stomatoloških kolegija održavala se u Odontološkom institutu i Stomatološkoj klinici. Razvojem kliničke stomatološke djelatnosti u Institutu utemeljena je 1. listopada 1961. godine Stomatološka poliklinika na novoj lokaciji (21). Godinu dana poslije – 11. studenoga 1962. ustrojen je i samostalni Stomatološki fakultet, nakon što se izdvojio iz Medicinskog fakulteta u Zagrebu (22).

Puna djelatnost Odontološkog odsjeka počela je nakon njegova useljenja u prostorije Odontološkog zavoda u Gundulićevoj 5. Dogodilo se to 1953. godine. Bio je to važan poticaj daljnjem razvitku kliničkih stomatoloških disciplina i uvođenju novih stručnih kolegija u studij stomatologije. Poliklinika Stomatološkog odjela Medicinskog fakulteta osnovana je 1. listopada 1961. godine (23, 24). Nakon osamostaljenja Stomatološkog fakulteta 11. listopada 1962., ustanova mijenja ime i postaje Poliklinika Stomatološkog fakulteta, ali i tada djeluje u sklopu Kliničke bolnice Medicinskog fakulteta (24).

Klinička bolnica 29. i 30. prosinca 1965. mijenja ime i postaje Klinički bolnički centar u okviru kojega djeluje i Stomatološka poliklinika (3). Sljedeća promjena naziva, identičnog današnjem imenu ustanove, događa se 6. lipnja 1978. od kada ustanova nosi naziv *Stomatološka klinika KBC-a Zagreb* (24).

Kako se razvijala sveučilišna nastava iz stomatologije te kliničke djelatnosti, tako je sazrijevala i ideja o potrebi specijalizacija iz stomatologije. Prvi propisi za specijalističku edukaciju i izobrazbu *specijalista za zubno liječništvo* datiraju iz 1920. godine i nalaze se u *Pravilima o zubnim liječnicima i zubnim tehničarima* kojima se propisuje djelatnost zubnih liječnika i uvjeti za početak bavljenja zubnim liječništvom (25).

Ta su pravila iz 1920. godine sadržavala važnu odredbu za razvitak stomatološke struke u našoj zemlji. U njoj stoji da će se osnivanjem Medicinskog fakulteta u Zagrebu ustanoviti *Katedra za zubno liječništvo*, a odmah zatim i *praktična škola za zubno liječništvo* u kojoj će doktori medicine stjecati pravo na stručnu zubno-liječničku praksu (25).

Novi *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o liječnicima specijalistima za bolesti usta i zuba i o zubnim tehničarima* prihvaćen je 18. studenoga 1930. godine (26). U tom dokumentu, u članku 1. kaže se da *pravo na specijalnu zubno-liječničku praksu* imaju doktori cjelokupnog liječništva – *specijalisti za bolesti usta i zuba*. Naziv *specijalist za bolesti usta i zuba* mogli su steći liječnici opće medicine ako su se nakon obveznog pripravničkog staža usavršili za stomatološku struku u domaćim ili inozemnim sveučilišnim ustanovama. Takva vrsta specijalizacije trajala je 18 mjeseci i omogućavala je stjecanje naziva *stomatologa-specijalista za bolesti usta i zuba* (27, 28).

Pravilnikom o specijalističkom usavršavanju iz 1948. (članak 20.) stomatologija se priznaje kao jedna od sedamnaest medicinskih specijalističkih stručnih disciplina, a specijalizacija je trajala tri godine (29). Tek su 1960. uvedene prve dvije specijalizacije iz stomatološke struke i to:

1. maksilofacijalna kirurgija (u trajanju od 48 mjeseci) i
2. ortopedija čeljusti s protetikom (u trajanju od 36 mjeseci) (30).

in general. Shortly after the Department of Odontology was established, everything related to clinical dentistry and teaching activities took place within the Dental Clinic, which was then under the Directorate of facilities of the School of Medicine (3). In the following years, new medical doctors were employed in the Clinic, and they became teaching assistants at the study of dental medicine.

In 1951 the Department of Odontology took over the premises and the equipment of the College of Dentistry in Gundulićeva Street (19). This created conditions for the foundation of the Institute of Odontology in 1952 as a separate institution under the School of Medicine, in which both educational and clinical activities took place. It was made up of the following departments: 1) Surgical and Polyclinical Department, 2) Department of Pathology and Teeth Treatment, 3) Department of Prosthodontics and 4) Department of Orthodontics (20). The classes in dental courses took place at the Institute of Odontology and in the Dental Clinic. As clinical dentistry in the Institute was developing further, on 1 October 1961 the Dental Polyclinic opened at the new location (21). A year later, on 11 November 1962, the School of Dental Medicine emancipated from the School of Medicine in Zagreb, and an independent faculty was created (22).

A full-fledged activity of the odontological department started in 1953, once it moved to the premises of the Institute of Odontology in Gundulićeva Street No. 5. This was an important impetus to the further development of clinical dental disciplines and to the introduction of new professional courses into the study of dental medicine. The Polyclinic of the Dental Department at the School of Medicine was founded on 1 October 1961. Once the School of Dental Medicine became independent, on 11 October 1962, the institution changed its name to Polyclinic of the School of Dental Medicine, but still continued its activities under the auspices of the Clinical Hospital of the School of Medicine (24).

On 29 and 30 December 1965 the Clinical Hospital changed its name and became the University Hospital Centre, which included the Dental Polyclinic as well (3). The next change in name happened on 6 June 1978, when the institution obtained the name it has to this day: University Dental Clinic or Dental Clinic of the University Hospital Centre Zagreb (24).

As university dental education and clinical dentistry continued to develop, there matured the idea about the need for dental specialization. The beginnings of regulations for specialist training in dentistry and education of “specialists for dentistry” are to be found in 1920, in the “Rules for dentists and dental technicians” which regulated the work of dentists and requirements for practice of dental medicine (25).

These “Rules...” from 1920 contained a provision which proved important to the development of dental profession in Croatia. It stipulates that pursuant to the foundation of the School of Medicine in Zagreb, the *department of dental medicine* is to be established, and right after that a *practical school for dental medicine*, where doctors of medicine are to obtain the right to professional dental and medical practice (25).

Godine 1970. prihvaćen je novi Zakon o zdravstvu koji uređuje pitanje specijalizacija (31). Specijalizirali su se mogli liječnici stomatolozi s položenim stručnim ispitom. Do Pravilnika o specijalizacijama prihvaćenog 1974. godine (32), trogodišnje specijalizacije iz stomatoloških disciplina (npr. pedodontije i socijalne stomatologije, oralne kirurgije i dr.) odobravalu su se na temelju članka 105. Zakona o zdravstvu iz 1970. godine (31).

Pravilnikom o specijalizacijama iz 1974. uvedeno je pet specijalističkih disciplina u stomatološkoj struci (32):

1. Oralna kirurgija,
2. Ortodontija,
3. Stomatološka protetika,
4. Dječja i preventivna stomatologija
5. Dentalna i oralna patologija s parodontologijom.

Specijalizacije su trajale tri godine za sve nabrojene discipline (32). Prema tom planu i programu provedene su u Hrvatskoj specijalizacije punih dvadeset godina.

Godine 1994. prihvaćen je novi plan i program specijalizacija iz stomatoloških disciplina (33). Prema *Pravilniku o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih djelatnika* od 25. travnja 1994. specijalizacije iz svih stomatoloških disciplina i dalje traju tri godine. Uvedene su neke nove discipline u odnosu na proteklo razdoblje, a neke su promijenile naziv. Ukupan broj specijalizacija iz područja stomatologije povećan je s pet na osam:

1. Obiteljska stomatologije,
2. Stomatološka protetika,
3. Ortodontija,
4. Pedodontija,
5. Dentalna patologija i endodontija,
6. Oralna patologija,
7. Parodontologija
8. Oralna kirurgija.

Sve specijalizacije iz stomatoloških disciplina obavljaju se u Klinici za stomatologiju Kliničkog bolničkog centra u Zagrebu, odnosno u njezinim zavodima. Ispiti se također polažu u toj ustanovi pred stručnim povjerenstvom iz akademskog sastava Klinike i Stomatološkog fakulteta. Članove imenuje ministar zdravstva (33).

Prema *Pravilniku o specijalističkom usavršavanju doktora stomatologije* iz 2007. u Hrvatskoj je moguće birati između osam stomatoloških disciplina među kojima su:

1. Dječja stomatologija,
2. Endodontija i restaurativna stomatologija,
3. Obiteljska stomatologija,
4. Oralna kirurgija,
5. Oralna medicina,
6. Ortodontija,
7. Parodontologija
8. Stomatološka protetika (34).

Tijekom dugogodišnjeg razvoja suvremena je Klinika za stomatologiju KBC-a Zagreb narasla do ustanove s više od 150 zaposlenih djelatnika koji razvijaju sve danas priznate kliničke discipline u devet kliničkih i fakultetskih zavoda na lokaciji u Gundulićevoj ulici broj 5. Gotovo svi nastavnici i suradnici u nastavi, uključujući i većinu pomoćnog medicinskog osoblja, rade istodobno s dijelom radnog vremena

The new "Law on Amendments to the Law on *specialists for mouth and teeth diseases* and dental technicians" was passed on 18 November 1930 (26). According to this Law, Article 1, "The right to *special dental and medical practice* belongs to all medical doctors - *specialists for mouth and teeth diseases*." The title of a specialist for mouth and teeth was to be acquired by general practitioners who first did the mandatory internship, and then specialized in dentistry at Croatian or international academic institutions. That kind of specialization lasted for 18 months and its completion granted the title of *dentist - specialist for mouth and teeth diseases* (27, 28).

The Rulebook on the specialist training from 1948 (Article 20) recognized dental medicine as one of the seventeen specialist medical disciplines, and the specialization lasted 3 years (29). Only in 1960 the first two dental specializations were introduced, namely: 1. Maxillofacial Surgery (48 months long) and 2. Orthodontics with Prosthodontics (36 months long) (30).

In 1970 the new Act on Health was passed, regulating the specialization issue (31). The specialization could be started by the licensed doctors of dental medicine. Until the adoption of the Rulebook on the specialist training from 1974 (32), three-year specializations in dental disciplines (such as paedodontics and community dentistry, oral surgery, etc.) were granted on the basis of Article 105 of the Health Act from 1970 (31).

Rulebook on the specialist training from 1974 introduced five specialist dental disciplines (32): 1. Oral Surgery, 2. Orthodontics, 3. Prosthodontics, 4. Paedodontics and Preventive Dentistry and 5. Dental and Oral Pathology with Periodontics. The specializations for all dental disciplines lasted three years (32). This was the curriculum that served as a basis for the specialist training in dental disciplines in Croatia for twenty years.

In 1994, a new curriculum for dental specializations was passed (33). According to the "Rulebook on Specialist Training of Healthcare Workers" from 25. April 1994, specializations in all fields of dentistry were still to go on for three years. Compared to the previous period, some new specialist disciplines were introduced, and some of the former ones changed their name. Total number of specializations in the field of dentistry increased from five to eight: 1. General Dentistry, 2. Prosthodontics, 3. Orthodontics, 4. Paedodontics, 5. Dental Pathology and Endodontics, 6. Oral Pathology, 7. Periodontics and 8. Oral Surgery. All dental specializations are carried out at the University Dental Clinic in Zagreb, or at its respective departments. The exams are also taken at the Dental Clinic in Zagreb before the expert committee of academics from the University Dental Clinic and the School of Dental Medicine, appointed by the Minister of Health (33).

According to the Rulebook on specialist training of doctors of dental medicine from 2007, specialist training in eight dental disciplines is offered in Croatia, including: 1. Paedodontics, 2. Endodontics and Restorative Dentistry, 3. General Dentistry, 4. Oral Surgery, 5. Oral Medicine, 6. Orthodontics, 7. Periodontics and 8. Prosthodontics (34).

na Fakultetu i u Klinici. Stručni sastav Klinike čine djelatnici u znanstveno-nastavnim i suradničkim zvanjima, od kojih je više od pedesetero doktora znanosti. Prema broju i znanstveno-nastavnoj strukturi stručnjaci zaposleni u Klinici za stomatologiju KBC-a Zagreb predstavljaju danas jedinstveni potencijal stručnog stomatološkog kadra u Republici Hrvatskoj (35, 36). To Kliniku za stomatologiju čini vodećom institucijom u području kliničkih stomatoloških disciplina u nas.

U Klinici se danas timski i interdisciplinarno rješavaju najsloženiji klinički slučajevi na specijalističkoj i subspecijalističkoj razini. Ispunjavaju se i ostale dvije temeljne zadaće, a to su nastavna djelatnost i znanstveno-istraživački rad. U pojedinim zavodima održava se nastava za studente iz svih kliničkih stomatoloških disciplina. Djelatnici Klinike, koji su i nastavnici na Fakultetu, uz zdravstvenu djelatnost, obavljaju i svoju zadaću u izobrazbi stomatoloških stručnjaka na diplomskoj i poslijediplomskoj razini te sudjeluju u realizaciji mnogobrojnih znanstveno-istraživačkih projekata. Klinika za stomatologiju danas je mjesto gdje se prate i primjenjuju najnovija dostignuća struke i znanosti, ali postižu i vlastiti rezultati kojima se daje doprinos domaćoj i svjetskoj stomatološkoj struci. Od proljeća 1993. u Klinici za stomatologiju provode se specijalizacije iz svih kliničkih stomatoloških disciplina (35, 36). Klinika će i u buduću unaprjeđivati i razvijati stručnu i zdravstvenu djelatnost na svjetskoj razini te će se i dalje koristiti svojim znanstvenim i stručnim potencijalom u edukaciji studenata, pružati zdravstvene usluge i razvijati znanstveno-istraživačku djelatnost u sklopu svih stomatoloških disciplina. Sve će se to moći postići samo u uskoj suradnji sa Stomatološkim fakultetom, a na dobrobit naših studenata i pacijenata te sveukupne djelatnosti Klinike.

During the long period of its development, contemporary University Dental Clinic in Zagreb developed into an institution with over 150 employees who develop all clinical dental disciplines recognized today, at 9 clinical and faculty departments on the present location in Gundulićeva Street No. 5. Most of the teachers and teaching assistants, including the majority of medical support staff are employees of both the faculty and the Clinic and they divide their working hours between the two institutions. The professionals of the Clinic are involved in scientific research and teaching: they are academics and associates, with more than fifty doctors of science all together. Taking into consideration their number and scientific and educational structure, the employees of the University Dental Clinic in Zagreb represent a unique professional potential on the field of dental medicine in the Republic of Croatia today. (35, 36). This is why the University Dental Clinic is currently the leading institution in the field of clinical dentistry in our country.

Through teamwork and interdisciplinary approach, the most complex clinical cases are being solved in the Clinic today, at specialist and subspecialist levels. Apart from that, the Clinic also fulfils its two other basic tasks: educational activities and scientific research. In individual clinical departments, the classes for students of all clinical dentistry disciplines are being held. Clinical staff, who are also teachers at the faculty, carry out their tasks in education of dental professionals at undergraduate and postgraduate levels and participate in implementation of numerous scientific and research projects, alongside their healthcare activities. The Dental Clinic today is the site of monitoring and application of the latest achievements in dentistry and science, but also the place of achieving new results which contribute to the local and international dental profession. Since the spring of 1993, the University Dental Clinic is the place where specialist training in all dental disciplines is being conducted (35, 36). In future, the Clinic will also continue to promote and develop professional and medical services on international level, and continue to use its scientific and professional potential in education of students, the provision of health services and development of scientific research activities within all fields of dentistry. It is possible to achieve all this in the closest collaboration with the School of Dental Medicine, for the benefit of our students and patients, and the overall activities of the Clinic.

Abstract

The beginnings of the academic education in dentistry and the foundation of the University Dental Clinic are associated with the name of Dr. Eduard Radošević, while the initial stages of clinical dentistry are linked to the Department of Otorhinolaryngology, University of Zagreb School of Medicine. With the further clinical developments, the activity of dental ambulance was also developed further, and already in 1934 the ambulance was transformed into a small clinical department. During the long period of its development, contemporary University Dental Clinic in Zagreb grew into an institution with over 150 employees who develop all clinical dental disciplines recognized today, at 9 clinical and faculty departments on the present location in Gundulićeva Street No. 5. Most of the teachers and teaching assistants, including the majority of medical support staff are employees of both the faculty and the Clinic and they divide their working hours between the two institutions. The professionals of the Clinic are involved in scientific research and teaching: they are academics and associates, with more than fifty doctors of science all together. Taking into consideration their number and scientific and educational structure, the employees of the University Dental Clinic in Zagreb represent a unique professional potential on the field of dental medicine in the Republic of Croatia today.

Received: September 1, 2012

Accepted: September 3, 2012

Address for correspondence

Professor Ilija Škrinjaric DMD, PhD,
University of Zagreb
School of Dental Medicine
Department of Paedodontics and
Preventive Dentistry
Gundulićeva 5, Zagreb
Tel: + 385 1 4802 110
Fax: + 385 1 4802 159
skrinjaric@sfzg.hr

Key words

Education, Dental; Dental Clinics;
Professional Role; Croatia

References

1. Dokument o dozvoli predavanja iz stomatologije i zubarstva dr. Eduardu Radoševiću. Pokrajinska uprava za Hrvatsku i Slavoniju - Odjeljenje za prosvjetu i vjere u Zagrebu. Broj: 56.394 - 1921., od 20. siječnja 1922. godine. Osobni dosije: Prof. dr. Eduard Radošević. Arhiv Sveučilišta u Zagrebu.
2. Sveučilište kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Zagrebu 1874 - 1924. Spomenica akademskog senata. Zagreb: Tisak zakladne tiskare Narodnih novina, 1925; 124-175.
3. Gjurašin M, Dugački V. KBC - prošlost, sadašnjost i budućnost. Zagreb: Klinički bolnički centar Zagreb, 1981.
4. Čečuk Lj, Belicza B, Škrbić M (ed). Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb: Stvarnost, 1984.
5. Dokument o habilitacijskom kolokviju dr. E. Radoševića i zahtjev Dekanata Liječničkog fakulteta Povjereništvu za prosvjetu i vjere za podijelu veniam docendi iz stomatologije i zubarstva, Broj: 2833, od 13. prosinca 1921. godine. Osobni dosije: Prof. dr. Eduard Radošević. Arhiv Sveučilišta u Zagrebu.
6. Dokument Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenje za prosvjetu i vjere, Liječničkom fakultetu u Zagrebu, kojim se doc. dr. Eduardu Radoševiću povjerava uređenje zubarskog ambulatorija i vođenje zubarskog kursa. Dokument br. 53.238 /1922., od 5. prosinca 1922. Osobni dosije: Prof. dr. Eduard Radošević. Arhiv Sveučilišta u Zagrebu.
7. Univerzitet Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu: Univerzitetske vlasti, osoblje, ustanove i red predavanja u Univerzitetu Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu u zimskom semestru 1931/1932. Zagreb, 1931.
8. Čupar I. Deset godina Stomatološke klinike u Zagrebu. Folia stomatol 1949; 10:175-190.
9. Gjurašin M, Lang S, Sremac Đ, Dugački V, Vidović M. Nova poliklinika - izazov razvoju medicine u Kliničkom bolničkom centru. Liječ vjesn 1982; 104(9):389-393.
10. Virag M, Macan D. Pedeset godina klinike za kirurgiju lica, čeljusti i usta (1939 - 1989). Liječničke novine 1990; 19 (85-86): 28-30.
11. Dokument Medicinskog fakulteta u Zagrebu o razrješenju dužnosti i umirovljenju prof. E. Radoševića. Dokument br. 3172 - 1938., od 3. siječnja 1939. godine. Osobni dosije: Prof. dr. Eduard Radošević. (In: Arhiv Sveučilišta u Zagrebu).
12. Kallay J. Kratak pregled razvitka gnatofacijalne kirurgije u Hrvatskoj. Liječ vjesn 1979; 101:383-384.
13. Prof. dr. Eduard Radošević. Folia stomatol 1939; 8:43.
14. Stomatološka klinika u Zagrebu. Folia stomatol 1939; 8:158.
15. Preseljenje Stomatološke klinike. Liječ vjesn, br. 12., 1939.
16. Osnivanje Odontološkog odsjeka na Medicinskom fakultetu. Dokument broj: 2321/1948-III. od 20. ožujka 1948. godine. (In: Arhiv Sveučilišta u Zagrebu).
17. Historijski podaci o kliničkim bolnicama Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Medicinski fakultet Zagreb. Dokument br. 02-642/6-1959., od 6. travnja 1959. (In: Arhiv Medicinskog fakulteta u Zagrebu).
18. Kallay J. prilog razvoju stomatoloških ustanova u Hrvatskoj. Zbornik radova XII. naučnog sastanka Naučnog društva za istovrijednu zdravstvene kulture Jugoslavije. Beograd 1964; 334-348.
19. Zapisnik sjednice Fakultetskog vijeća Medicinskog fakulteta u Zagrebu od 3. ožujka 1951. godine. (In: Arhiv Medicinskog fakulteta u Zagrebu).
20. Zapisnik Fakultetskog vijeća Medicinskog fakulteta u Zagrebu od 12. veljače 1952. godine. (In: Arhiv Medicinskog fakulteta u Zagrebu).
21. Dokument o osnutku Poliklinike Stomatološkog fakulteta u Zagrebu upućen Upravi Kliničke bolnice Zagreb, broj: 44/1-1462., od 27. prosinca 1962. godine. (In: Arhiv KBC-a Zagreb).
22. Odluka Sabora Narodne Republike Hrvatske, broj: 688/62 od 26. rujna 1962. o osnivanju Stomatološkog fakulteta u Zagrebu. Narodne novine br. 40/62, Zagreb, 10. studenog 1962.
23. Dokument o osnutku Poliklinike Stomatološkog fakulteta u Zagrebu upućen Upravi Kliničke bolnice Zagreb, broj: 44/1-1462., od 27. prosinca 1962. godine. (In: Arhiv KBC-a Zagreb).
24. Lapter V. 20. Obljetnica Stomatološke klinike i Dan Fakulteta. Acta stomatol Croat 1982; 16: 235-245.
25. Pravilnik o zubnim liječnicima i zubnim tehničarima. Min. Nar. Zdravlja 28/VIII 1919. br. 16474. Zdravstveni odsjek 9/VI 1920 br. 1971. Folia stomatol 1938; 7:143-144.
26. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o liječnicima specijalistima za bolesti usta i zuba od 18. novembra 1930. Liječ vjesn (Prilog Liječničkom vjesniku), 1933 (2); 55:257-260.
27. Lapter V, Njemirovskij Z. Specijalizacija u stomatologiji. Acta stomatol croat 1966; 1:15-28.
28. Lapter V. Stomatološki fakultet: 1948 - 1983. Acta stomatol croat 1983; 17:342-349.
29. Pravilnik o pripravnicijskoj službi i stručnim ispitima, specijalističkom stažu i ispitima specijalnosti liječnika, stručnim tečajevima i tečajevima za osposobljavanje i obavezno stručno usavršavanje službenika zdravstvene struke. Službeni list FNRI, br. 32., god. IV., 21. travnja 1948; 398-404.
30. Program specijalizacija i specijalističkih ispita za zdravstvene službenike prve vrste. Službeni list FNRI, br. 2., god. XVI., 13. I. 1960.
31. Zakon o zdravstvu. Narodne novine, broj 32, god. XXVI, 1970; 238-267.
32. Pravilnik o specijalizaciji liječnika, zubnih liječnika i diplomiranih farmaceuta. Narodne novine, broj 39, 30. rujna 1974; 585-630.
33. Pravilnik o specijalističkom usavršavanju zdravstvenih djelatnika. Ministarstvo zdravstva. Narodne novine, br. 33, god. L, 25. travnja 1994; 1250-1262.
34. Pravilnik o specijalističkom usavršavanju doktora stomatologije. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Narodne novine, br. 115., 2007.
35. Škrinjaric I. Klinička stomatološka djelatnost - povijesni razvoj i sadašnje stanje, str. 30 - 35. In: Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Ljetopis 1948 - 1993. Stomatološki fakultet Zagreb, Zagreb, 1994.
36. Klinika za stomatologiju. In: Klinički bolnički centar Zagreb (Ur. Reiner Ž.). Klinički bolnički centar Zagreb: Zagreb, 2010; 280-301.